

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مباحث شگفت انگیز و جذّاب دروغ

آیات، روایات و احادیث

رضا سلطانی نژاد (کمیجانی)

سلطانی نژاد (کميجانی)، رضا -
مباحث شگفت‌انگيز و جذاب دروغ / مؤلف: رضا سلطانی نژاد (کميجانی)
- قم: عصر جوان، ۱۳۸۷.
۱۴۱ ص.

ISBN 978-964-8806-51-9

ريال ۱۴۰۰۰

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیفا.
کتابنامه: ص. ۱۳۹ - ۱۴۱؛ همچنین به صورت زیر نویس.
۱. راست‌گویی و دروغ‌گویی - جنبه‌های قرآنی. ۲. راست‌گویی و
دروغ‌گویی - احادیث. ۳. اخلاق اسلامی. الف عنوان.
۲۹۷/۶۳۴ م. ۸/س. ۲/۲۵۱ BP

شناسنامه

نام کتاب: مباحث شگفت‌انگيز و جذاب دروغ
نویسنده: رضا سلطانی نژاد (کميجانی)
ناشر: عصر جوان
چاپخانه: گنجینه معرفت
سال انتشار خرداد ۱۳۸۷
نوبت چاپ: اول
تیراژ: ۱۵۰۰
امور فنی: اسماعیل رضایی
قیمت: ۱۴۰۰ تومان

مرکز پخش:

قم، خ ارم، پاساژ قدس، طبقه آخر، پلاک ۱۶۷، انتشارات عصر جوان
تلفن ۷۷۳۰۰۳۷، همراه: ۰۹۱۲۵۵۲۸۴۸۰، ۰۹۱۹۱۵۳۵۳۷۸

تمامی حقوق این اثر برای مؤلف محفوظ است.

فهرست مطالب

مقدمه.....	۹
------------	---

فصل اول

دروغ از منظر قرآن، روایات و حکایات

دروغ.....	۱۵
دروغ از منظر قرآن کریم.....	۱۶
دروغ از منظر روایات.....	۱۷
حکایت ابوسلیمان دارانی.....	۲۴
حکایت توبه بن صمه.....	۲۵
شیخ عباس قمی و دروغ مصحتی.....	۲۵
ریشه دروغ.....	۲۶
حکایت عیسی (ع) و شبان.....	۲۷
حکایت سقراط.....	۲۷
حکایت لقمان حکیم.....	۲۸
حکایت نعره شیطان.....	۳۰
سفارش آیت الله بهلول.....	۳۱
پند پیغمبر (ص) به مادری.....	۳۱
حکایت تلقین دروغ.....	۳۱
حکایت عنایت امام جواد(ع).....	۳۱
حکایت عنایت امام حسین(ع).....	۳۳

۳۴	 دروغ و چالوسی از فرومایگی است
۳۵	 حکایت دروغگویان راستگو
۳۶	 عذاب دروغگویان
۳۷	 حکایت شیعه واقعی
۳۷	 دروغگویی که خود هم دروغش را باور کرد
۳۸	 حکایت عذاب الهی
۳۹	 حکایت کاسب صادق
۴۱	 حکایت ادعای پیامبری
۴۱	 مراتب دروغ

فصل دوم

دروغ به خدا و پیامبر و امام

۴۵	 مرتبه اول: دروغ به خدا و پیامبر و امام
۴۵	 ۱ - دروغ بستن به خدا
۴۶	 دروغ بستن به خدا از منظر آیات و روایات
۵۲	 دروغگویی در پیشگاه باری تعالی
۵۴	 دروغ بستن به پیغمبر (ص) و امام (ص)
۵۵	 کلام راست

فصل سوم

سوگند دروغ

۵۹	 مرتبه دوم: سوگند و شهادت و کتمان
۵۹	 سوگند دروغ
۶۳	 تاریخچه سوگند یاد کردن و نظر اسلام
۶۴	 اقسام سوگند

قسم دوم ؛ سوگند مستحب:	۶۵
پرهیز از سوگندهای راست:	۶۶
قسم سوم ؛ سوگند مکروه:	۶۹
قسم چهارم ؛ سوگند حرام:	۷۰
قسم در امر مرجوع باطل است	۷۳
حکایت سو گند اشتباه	۷۶
توبه از قسم دروغ	۷۷
حکایت فریب دنیا	۷۸
پند علی(ع) به دنیا طلبان	۸۰
حکایت عذاب بی احترامی به پیامبر(ص)	۸۰
حکایت قسم دروغ به ابوالفضل العباس(ع)	۸۱

فصل چهارم

گواهی دروغ

گواهی دروغ	۸۹
«قول زور» چیست؟	۸۹
اولین شهادت دروغ در اسلام	۹۰
جرم شهادت دروغ	۹۱
وعده آتش بر گواهی دروغ	۹۱
مجازات گواهی دروغ	۹۴

فصل پنجم

گواهی ندادن

گواهی ندادن	۹۹
گواهی و دیدگاه قرآن	۹۹
روشن تهذیب نفس	۱۰۴

فصل ششم

دروغهای مفسده‌دار

- ۱۰۹ و از روی مزاح و شوخی
- ۱۱۱ مرتبه سوم: دروغ مفسده دار
- ۱۱۱ توصیه به روزه سکوت
- ۱۱۲ بزرگواری امام حسن(ع)
- ۱۱۲ زاهد با احتیاط
- ۱۱۳ مرتبه چهارم: دروغ از روی مزاح و شوخی

فصل هفتم

بررسی مسائل مختلف دروغ

- ۱۲۱ رابطه دروغ و ایمان:
- ۱۲۲ دروغگو و منافق
- ۱۲۲ حکایت گم شدن شتر پیامبر(ص)
- ۱۲۳ حکایت ابو عامر
- ۱۲۴ تحریف نوعی دروغ است
- ۱۲۵ انکار حق، نوع دیگری دروغ است
- ۱۲۵ خلف وعده، از مصادیق دروغ است
- ۱۲۵ مبالغه گویی دروغ نیست
- ۱۲۶ مبالغه نما
- ۱۲۶ حکایت فال حافظ
- ۱۲۷ داستان نویسی و افسانه سرایی
- ۱۲۷ بزرگترین دروغ ها
- ۱۲۷ آیا مثال هم دروغ است؟
- ۱۲۸ مثال امام جواد برای بیمار

از تعارف‌های دروغ بهره‌یزیم:.....	۱۲۹
گوش دادن به دروغ هم حرام است	۱۲۹
توریه کردن	۱۳۰
نمونه ای از توریه در قرآن	۱۳۰
حکم توریه:.....	۱۳۲
نمونه از توریه	۱۳۲
چگونگی اجتناب از دروغ	۱۳۵
حکایت	۱۳۷
منابع و مأخذ:.....	۱۴۰

رسول مکرم اسلام ﷺ می فرماید:

«يُطِيعُ الْمُؤْمِنُ عَلَى كُلِّ خَصْلَةٍ وَلَا يُطِيعُ عَلَى الْكَذِبِ وَلَا عَلَى الْخِيَانَةِ».

«هر صفتی ممکن است در طبع مومن باشد جز دروغ و خیانت.»
آدمی دارای دو نوع صورت می باشد، یکی صورت ظاهر و دیگری صورت باطن.

انسان موحد، کامل و ممتاز فردیست که هم چهره ظاهر را آراسته و وارسته نماید و هم چهره باطن و سیرت درونی خویش را، اولیای الهی کسانی هستند که میان آنان و خدا پرده و مانعی وجود ندارد، حجاب ها از قلبشان زدوده شده و در هر لحظه ای، خویشن خویش را در محضر ذات جلاله الله می بیندارند و در این وادی نهایت ادب و توجه را مصروف می دارند. و انسان های عادی، هنگامی به این مراتب نائل می گردند که به عظمت خداوند پی برده و سپس هر آنی «الله» را شاهد و ناظر بر خویش یابند، و در محضرش گناه نکنند. و نسبت به عظمت الهی خوف داشته باشند. برای مثال می توان فردی را در نظر گرفت که از سوی پادشاهی تحت تعقیب است، در این صورت او زندگی، خانواده و دیارش را رها می کند و به جای دوری می رود و با سختی امورات را می گذراند. علت این امر آن است که این فرد واقعاً از غضب پادشاه می ترسد. حال ما نیز به خود رجوع می کنیم، که آیا هنگامی که در پیشگاه باری تعالی

می‌ایستیم رنگ رخسارمان دگرگون می‌گردد، یا لرزه بر وجودمان حاکم می‌شود، اگر این گونه نمی‌شود بایستی اشکال را بیاییم. آیا مشکل این نیست که ما هنوز به عظمت او پی نبرده ایم و به قدرت و بزرگی او یقین پیدا نکرده ایم. چون اگر به قدرت لا یضال او پی برده بودیم هیچگاه گناه نمی‌کردیم. برای اینکه تنها شمه‌ای از بزرگی خداوند را درک نماید واقعه‌ای را از رسول گرامی اسلام ﷺ نقل می‌کنیم:

حضرت رسول ﷺ چون حضرت جبرئیل را به صورت اصلی دید که پره‌های او از مشرق تا مغرب را فرو گرفته بود، بیهوش گشته بر زمین افتاد. وهنگامی که به هوش آمد، جبرئیل به صورت اول خود ظاهر شد، پیامبر ﷺ فرمود: ای جبرئیل! من هیچ مخلوقی را به این عظمت تصور نمی‌کردم. عرض کرد: پس چه خواهی گفت اگر اسرافیل را بینی که قایمه عرش را بر دوش گرفته و پاهای او آسمان‌ها و زمین‌ها را شکافته و با وجود این، از عظمت خدا به قدر گنجشک کوچکی می‌گردد.^۱

نه بر اوج ذاتش برد مرغ و هم نه در ذیل و صفش رسد دست فهم

نه ادراک در کنه ذاتش رسد نه فکرت به غور صفاتش رسد

که خاصان در این ره فرس رانده‌اند بلا احصی از تک فرو مانده‌اند

با توجه به این عظمت والایی که مخصوص پروردگار عالمیان است، جایی می‌توان یافت که او نباشد و عصیان او کرد. لذا بایستی مراقبت کرد و از گناه چشم پوشی نمود.

درب ورودی همه گناهان دروغ است. همانگونه که از روایات هم برمی‌آید اگر انسان دروغ را ترک کند، از سایر گناهان نیز پاک می‌گردد. در مقابل دروغ، صدق و راستی قرار دارد که اشرف صفات نفسانی و رئیس اخلاق ملکیه است. راستگویی حقیقت روح و درون آدمی را آشکار می‌کند.

امام صادق علیه السلام می‌فرماید: «نظر به طول رکوع و سجود کسی نکنید

و به آن غرّه نشوید؛ زیرا می‌شود این امری باشد که به آن معتاد شده باشد، و به این جهت نتواند ترکش کند. ولیکن نظر به صدق کلام و امانت داری او کنید و به این دو صفت خوبی او را در یابید. «حضرت در این حدیث ملاک برای شایستگی را هم راستگویی و امانت داری معرفی می‌کنند. و به زیاد خواندن نماز ندانسته اند. زیرا برخی فقط از روی عادت، وبدون توجه به روح نماز، آن را می‌خوانند. و به همین خاطر هم به اخلاق واقعی نمی‌رسند، زیرا در مقدمه مشکل دارند.

اگر راستی و درستکاری بر جامعه حاکم شود آنگاه، آن مدینه فاضله ای که انبیای الهی وعده آن را نوید می‌دادند محقق می‌گردد. و خود زمینه سازی برای ظهور قطب عالم امکان حضرت صاحب الزمان (عج) می‌گردد تا قدم مبارک را بردیدگانمان نهند و زمین از نور وجودشان منور گردد.

این اثر ناچیز را تقدیم می‌کنم به محضر مهدی فاطمه (عج) تا در عصر غیبت، قدمی ناچیز در زمینه سازی امر فرج نهاده باشیم. در پایان جای دارد از کلیه ی اساتید، دوستان، خانواده و بخصوص برادر عزیزم جناب آقای مجید محمدی و همه کسانی که در آماده سازی این مجلد بنده حقیر را یاری نمودند؛ کمال سپاس و قدردانی را نمایم و توفیقات روز افزونشان را از درگاه حضرت باری تعالی مسئلت دارم.

۸۷/۱/۲۶

مصادف با میلاد امام حسن عسکری (علیه السلام)

رضا سلطانی نژاد (کمپجانی)